Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 35. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 24-го ЛЮТОГО 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 24, 1956. No. 35. VOL. LXIII.

ПРЕЗИДЕНТ ЗВІЛЬНИВ 88,000 ФУНТІВ УРАНУ ДЛЯ МИРНОГО ВЖИТКУ

ЦЕЙ УРАН ПРИЗНАЧЕНИЙ ПО ПОЛОВИНІ ДЛЯ ЗДА І ЗАКОРДОНУ; ЙОГО НЕ МОЖНА ПРОДАВАТИ АНІ АРЕНДУВАТИ КРАЇНАМ ПОЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

Томасвілл, Джорджія. — Президент Айзенгавер видав дозвіл на продаж або на арендування 88,000 фунтів фунтів (40,000 кілограмів) урану 235 — вартости одного більйона долярів. Цей уран має бути ужитий пополовині в ЗДА і в закордонних країнах на продукцію атомової електричної енергії. Президент підкреслив, що цей уран не може йти до країн поза залізною заслоною в Европі або в Азії, або до таких країн, які самі можуть продукувати електричну енергію при допомозі атому (Англія і Канада). Айзенгавер обіцяв, що ЗДА звільнять на продаж або на аренду більше урану, якщо буде треба в найближчих роках. Досі ЗДА видали уран закордонним країнам в дуже обмеженій кількості 200 кілограмів, яким користувалися тільки для дослідів при продукції реакторів. Видаючи дозвіл на віддання такої великої скількости урану для мирної продукції, Президент заявив: „Ця наша акція виявляє наше довір'я в можливість використання атомової енергії для мирних цілей. Це наша глибока віра в те, що атомова енергія може бути могутнім інструментом для справи світового миру". Голова Комісії Атомової Енергії адмірал Луїс Л. Стравс в додатковій заяві сказав, що ті закордонні держави, які можуть продукувати електричну енергію при допомозі вугілля або нафтової ропи, декий час змушені будуть не використовувати атомову енергію, яка є задорога в порівнянні зі звичайним пальним. З цієї заяви адмірала Стравса виходить, що атомові електрівні в найближчому часі розвиватимуться тільки в країнах, де немає вугілля і нафти. Президент підкреслив, що ЗДА мають доволі урану для оборонних цілей країни, і можуть частину його призначити для мирних цілей не тільки в ЗДА, але і закордоном. Уран, призначений для домашніх цілей, буде виарендований, а уран, призначений для закордонних країн, буде виарендований або проданий. Секретар Білого Дому Дж. С. Гагерті заявив, що подробиці продажу або аренди будуть незабаром опрацьовані. Цей уран, згідно з заявою адмірала Стравса, видаватимуть впродовж найближчих років, в міру потреби домашнього промислу і потреб закордонних держав. Ціну урану встановлено по 25 долярів від одного грама ще на Міжнародній Конференції для Мирного Використання Атомової Енергії, яка відбулася влітку минулого року в Женеві. В ЗДА вже 14 компаній внесли прохання про придбання урану для продукції електрики для мирних цілей. Уряд дбатиме про те, щоб цим ураном користувалися дійсно тільки для мирної продукції.

Айзенгавер виявить своє рішення народові, а не своїм дорадникам

Томасвілл, Джорджія. — Секретар Білого Дому Дж. С. Гагерті заявив, що це неправда немов би то президент Айзенгавер виявив своє рішення в справі поновної кандидатури своєму дорадникові Шерманові Адамсові. Гагерті твердить, що Президент наперед повідомить публічно американський нарід про своє рішення, чи буде ще раз кандидувати: „Я говорив про цю справу з дорадником Айзенгавера Шерманом Адамсом, казав Гагерті, і він заявив, що ніколи не говорив із Президентом про справу його поновної кандидатури". Гагерті спростував також вістку про те, що нібито секретар скарбу Джордж М. Гомфрі мав чути від Президента, що він буде ще раз кандидувати. Гомфрі рішуче твердив, що в своїх розмовах із Президентом навіть не згадували цієї справи. Вістки про поновну кандидатуру Айзенгавера поширюються тому, що Президент по раз перший від своєї недуги грав цілу гру в гольфа і після того почував себе дуже добре.

Торговельна Палата проти зменшення пенсійного віку жінкам

Вашингтон. — Представники Торговельної Палати ЗДА і Крайового Товариства Підприємців зізнавали на Сенатській Фінансовій Комісії і заявилися проти зменшення пенсійного віку з 65 до 62-ох років для працюючих жінок. Від Торговельної Палати ЗДА зізнавав А. Д. Маршал і заявив, що зменшення пенсійного віку жінок створить нову дефініцію „старечого віку" і збільшить федеральні і стейтові видатки на допомогу людям в старечому віці. Від Крайового Товариства Підприємців промовляв Вільям Дж. Кеплес остерігаючи, що зменшення пенсійного віку для жінок знищить ту тенденцію, яка тепер існує і яка змагає до того, щоб працівники залишали працю в пізнішому віці. Палата Репрезентантів минулого року прийняла законопроєкт про зменшення пенсійного віку з 65 до 62-ох років, а Сенат має вирішити справу цього законопроєкту на теперішній сесії Конгресу.

В АМЕРИЦІ

● У Рок Фолс, Ілліной, загорівся двоповерховий дім родини К. Ф. Марелліїв. Під час пожежі зі стін дому посипалися паперові й золоті гроші, заховані в горшках, ковертах і коробках. Тих грошей нараховано кілька тисяч: в старих 10-ти і 20-долярових банкнотах та в золотих монетах.

● У четвер 23 лютого Республиканський Крайовий Комітет відзначав 100-річчя свого існування. На прийнятті в Вашингтоні взяли участь: віцепрезидент Річард М. Ніксон, республиканські сенатори, конгресмени та члени уряду.

● У зв'язку з „ветом" президента Айзенгавера, з Білого Дому повідомляють, що це вже 64-те „вето". З того числа 25 „вет" відносилися до публічних законопроєктів, а 39 — до законопроєктів, які мали давати відшкодування приватним особам.

● Товариство Американських Адвокатів заявилося проти фотографування і передавання через радіо та телевізію судових розправ. Адвокати твердять, що це не погоджується з правничою етикою.

● Найближчі сусіди президента Айзенгавера, фармери з околиць Геттисбургу, Па., вважають, що вже цього року треба зменшити податки, збудувати більше будинків і ухвалити новий фармерський закон. Ці думки висловили вони у відповідях на запропоновані їм квестіонарі.

● Віце - президент Ричард М. Ніксон відбув лікарські оглядини, після яких стверджено, що він — цілком здоровий для праці на найближчі роки. Такі оглядини відбуваються щороку в військовому шпиталі „Волтер Ріда".

● Лікарі ствердили, що провідник демократів у Сенаті, Линдон Б. Джансон, який літом 1955 перебув хворобу серця, видужує з дуже добрим успіхом і вже може нормально працювати.

СЛУЖБА В УКРАЇНСЬКІЙ ДИВІЗІЇ НЕ Є ПЕРЕШКОДОЮ В ІМІГРАЦІЙНИХ СПРАВАХ

Важливе рішення Найвищого Іміграційного Суду в справі дивізійника М. Прончака; Замітний успіх адв. М. Пізнака в полагодженні важливої для багатьох проблеми

Вашингтон. — „Немає нічого такого, що вказувало б на те, що Українська Дивізія боролася проти З'єдинених Держав або їх союзників на західньому фронті, навпаки, докази є протилежні. Тому ми заключаємо, що служба в Українській Дивізії не була перешкодою в допущенні іміґранта до З'єдинених Держав на підставі закону про переміщених осіб". Таке рішення виніс Найвищий Іміґраційний Суд (Іміґраційна Апеляційна Рада) у Вашингтоні в справі члена Української Дивізії Мирослава Прончака і його дружини, засуджених нижчими іміґраційними властями на депортацію з Америки за те, що при полагоджуванні іміґраційних справ в Европі п. Прончак промовчав свою службу в Українській Дивізії. Коротко справа виглядала так:

Адв. М. Пізнак

В травні 1950-го року проти п. М. Прончака видано наказ арешту, закидуючи йому, що він дістав іміґраційну візу до ЗДА обманом і поданням неправдивих даних про себе та що він, на підставі іміґраційного закону з 1924 року і переселенчого акту для переміщених осіб з 1948 року не входив до категорії тих, які могли іміґрувати до ЗДА. Дружину п. Прончака обвинувачувано в тому, що вона теж не могла скористати з візи на підставі закону з 1924-го року і теж проти неї, як і проти її чоловіка, розпочато депортаційний процес. Переслухання в цій справі почалися в квітні 1951-го року й оборону обвинувачених перебрав нью-йоркський адвокат Михайло Пізнак, заступник головного предсідника Українського Народного Союзу та відомий наш громадський діяч, що має свою адвокатську канцелярію при 51 Чемберс стріт в Ню Йорку. Переслухання велись до червня 1955-го року і тоді іміґраційні власті підтвердили обвинувачення та зарядили депортацію обжалованих, ставляючи їм як альтернативу добровільний виїзд із ЗДА. В мотивуванні вироку подано, що Українська Дивізія, або інакше Галицька Дивізія, була — згідно з німецькими документами — „цілком виразно СС Панцерною Дивізією нацистичної армії, хоч складалася переважно з українців". — В дальшому стверджувано, що промовчання служби в цій дивізії обвинуваченим становили — „обман і фальшиві дані", на підставі яких він дістав візу та приїхав до ЗДА. Не від речі буде згадати, що служба п. Прончака в Українській Дивізії, як і службу в тій дивізії багатьох інших українців, виявлено на підставі німецьких документів, що їх знайшли американці в Берліні.

Після одержання депортаційного вироку, адв. М. Пізнак, оборонець Прончаків, зробив відклик до Найвищого Іміґраційного Суду (Іміґраційної Апеляційної Ради) у Вашингтоні, перед яким відбулася апеляційна розправа 29 грудня 1955, під час якої вислухано усних аргументів та передано судові приготоване адв. Пізнаком письмове оборонне резюме. Адв. Пізнак арґументував, що служба п. Прончака в Українській Дивізії не була добровільна та що, крім того, служба в тій дивізії, яка ніколи не боролася проти ЗДА і їх союзників на західньому фронті, не могли бути перешкодою для іміґрації до ЗДА, отже тим самим і промовчання тієї служби не може становити речевого фальшивого твердження, на підставі якого можна б уневажнити видану іміґраційну візу. Адв. Пізнак в дальшому доказував, що п. Прончак був би в рямках закону мав право на іміґрацію до ЗДА теж і у випадку, коли б він був виявив свою службу в Українській Дивізії. — На підставі тієї оборони Іміґраційна Апеляційна Рада видала своє рішення з датою 9-го лютого ц. р., стверджуючи, що вона, дбайливо розглянувши і перевіривши твердження оборонця, погоджується з ними і тому, видавши цитовану вгорі опінію про саму Дивізію, проголосила такий кінцевий вирок: „Тому, що обвинувачений в цій справі був би однаково управнений до приїзду до ЗДА, якщо б він виявив свою службу в Українській Дивізії, ми заключаємо, що його подані ним дані не були речеві для видачі візи і тому жадне обвинувачення в його візі не є вдержане". На цій підставі Найвищий Суд звільнив п. Прончака і його дружину від обвинувачень та наказав остаточно припинити і закінчити судове поступування в тій депортаційній справі. Відомо, що в справі оборони Української Дивізії й дивізійників ведено відповідну акцію вже від довшого часу, вели її зокрема ЗУАДК і УКК, та добилися в цій справі всіляких надійних тверджень і запевнень з урядового боку. Все ж таки тільки це остаточне рішення Найвищого Іміграційного Суду в справі п. М. Прончака можна вважати остаточним, бо воно створює прецеденс для остаточного припинення дотепрішнього непевного і сумнівного положення багатьох інших колишніх дивізійників, які приїхали до цієї країни в подібних обставинах, як приїхав п. Прончак.

ЗДА випробовують далекопростірну ракету

Гантсвілл, Алабама. — Армія вистрелила першу далекострільну балістичну ракету, яка може летіти на віддаль 1,500 миль і там нищити атомовою бомбою ворожі об'єкти. Представник армії генерал майор Джан Медаріс відмовився виявити близчі подробиці в цій справі, тільки сказав, що нова ракета належить до типу „Редстони" і що це була перша спроба в ділянці далеко-простірних ракет. Перші ракети цього типу могли летіти на віддаль 200 миль, а теперішні, середньопростірні, летіть на віддаль 1,500 миль. Цю першу балістичну ракету вистрелили понад Карибське море. Комендант арсеналу в „Редстони" генерал бригади Голджер Тофтой заявив, що армія залишила скомпльковану систему випробування нової зброї, щоб могти змагатися в цій ділянці з Совєтами.

Конгресмени Фіген, Бентлі та інші вимагають поширеної та більш динамічної інформаційної служби ЗДА

Вашингтон. — Шість членів Спеціяльної Конгресової Комісії для розсліду комуністичної агресії — конгресмени Олвін М. Бентлі, Майк А. Фіген, Томас Дж. Додд, Патрик Дж. Гіллінґ, Тадеуш М. Мачровіч і Рей Дж. Медден — подали у вівторок 21-го лютого ц. р. Конгресовій Комісії витрат заяву в справі поширення та ведення більш динамічної інформаційної служби ЗДА на міжнародному терені. У своїй заяві стверджують підписані конгресмени, що комуністи започаткували велетенську пропагандивну офензиву, заплановану ще на 19-му з'їзді комуністичної партії Совєтського Союзу, метою якої є ошукати вільний світ щодо справжніх інтенцій комунізму, розбити і знівечити об'єднаність Заходу і таким чином приготовити третю світову війну. В дальшому автори заяви розглядають всі пропагандивні маневри Москви, починаючи з відомої женевської конференції „на вершинах", і стверджують на підставі дальших фактів таких, як пізніша конференція міністрів закордонних справ і поїздка Хрущова та Булганіна по країнах Азії, що будьяке порозуміння між Заходом і Москвою можливе тільки тоді, коли Захід прийме всі вимоги Москви і зречеться принципів, на яких побудовані справжні демократичні свободи. Згадуючи листа Булганіна до президента Айзенгавера в справі договору про дружбу і взаємне порозуміння — згадані вище конгресмени стверджують, що ця пропозиція нагадує ославлений пакт про дружбу і взаємне порозуміння між Совєтським Союзом і Гітлером, підписаний в 1939 році, у висліді якого поділено світ на дві сфери впливу — одну, опановану комуністами, і другу, експлуатовану нацистами. Президент Айзенгавер, усвідомлюючи добре справжні інтенції совєтської пропаганди, перший запропонував провідникам Конґресу поширити і вести більш динамічну американську інформаційну службу на міжнародному терені, і за цим висловилися представники обидвох американських партій. Тому теж автори заяви, члени Спеціяльної Комісії для розсліду комуністичної агресії, обраної 83-им Конгресом, закликають здійснити ініціятиву президента Айзенгавера в справі позитивної двопартійної офензиви проти міжнародної комуністичної конспірації і рекомендують підкомісії витрат дати повну підтримку Інформаційній Службі ЗДА не тільки збільшенням фондів на ту ціль, але теж і посиленням ролі цієї аґенції в політичній офензиві американського уряду.

Кипрські терористи грозять смертю Макарієві за угоду з Англією

Лондон. — Архиєпископ Макарій, духовий лідер греків на острові Кипрі, вже погодився був на англійський плян реформ на Кипрі та на запропоновану формулу, яка брала б під увагу самовизначення кипрського населення в майбутньому, але відкликав свою згоду і зажадав дальших концесій під натиском і погрозами збоку революційного підпілля — твердить, на основі інформацій з авторитетних англійських джерел кореспондент „Н. Й. Таймсу" в Лондоні — Дру Мілтон. Грецькі терористи, мовляв, просто загрозили Макарієві смертю, якщо він прийме англійські умови. Тому Макарій зажадав від англійців, щоб всяку домову попередила генеральна амнестія для арештованих та засуджених грецьких партизанів. Між засудженими є два молоді греки з засудами смерти за вбивство англійських вояків. Хоч імовірно англійці не виконають на них присуду смерти, проте вони не хочуть теж випустити вбивників на волю, лякаючись, — що це не було б зрозуміли, як доказ англійської слабости. Ситуація на Кипрі ускладниться наслідком загрози збоку Туреччини, що Туреччина радше висадить на Кипрі своє військо, ніж погодиться на верховодство греків на Кипрі, що було б із шкодою для тамошніх турків, які становлять 25 відсотків населення.

Москва реабілітуватиме Белю Куна

Москва. — Офіційний орган комуністичної партії, московська „Правда" з вівтірка 21 лютого ц. р. принесла статтю совєтського економіста мадярського походження, Евгена Варги, присвячену 70-літтю народин Белі Куна. Беля Кун — лідер мадярських комуністів в часі комуністичної революції на Мадярщині в 1919 році і голова мадярського уряду за короткотривалого і надзвичайно кривавого та жорстокого комуністичного режиму. Після здавлення комуністичної революції й приходу до влади режиму під проводом адмірала Горті, Беля Кун втік був до Москви, де спершу дуже шанували його, як одного з „старих большевиків" і близького співробітника Леніна, але в 30-х рр., під час генеральної чистки старих большевиків, зарахований до „лівої" чи до „правої" внутрішньої опозиції проти Сталіна, Беля Кун також зник, обвинувачений у „троцькізмі". Він був настільки основно виклятий, як комуністичний „зрадник", що його імени взагалі нема у Великій Совєтській Енциклопедії, де славиться тільки Матіяса Ракочія, як великого мадярського „революціонера". Разом із Белею Куном має бути „реабілітований" також Станіслав Косьор — повідомляють чужинецькі кореспонденти в Москві. Весь той „реабілітаційний" процес — коментує американська преса — належить до „розвінчувальних" засобів у відношенні до Сталіна, який казав розстрілювати всіх своїх давніх найчільніших співпартійців, на всякий випадок, щоб ні на кого з них тільки могла впасти тінь підозріння, як на сяк-так небезпечного суперника до влади чи перешкоду до нової диктатури Сталіна.

Ізраїль покликує 150,000 резервістів для копання шанців

Єрусалим. — Ізраїльський прем'єр Бен Гуріон звернувся з закликом до 150,000 резервістів, щоб вони добровільно зголосились для копання впродовж одного тижня протитанкових схоронищ, шанців і фортів в обширі міста Елят у південному куті Ізраїля, в особливо небезпечному стратегічному положенні, наражених в першу чергу на атаки від трьох ворожих Ізраїлеві арабських сусідів: Єгипту, Йордани і Савді Арабії. Однотижнева праця 150,000 робітників мала б дати вартість 900,000 робочих днів. Елят має тепер усього коло 1,000 мешканців, але саме тепер ізраїльський уряд спроваджує туди жидівських іміґрантів з Північної Африки. В останньому часі прибуло туди 30 таких жидівських родин і на їх прийняття вийшли на місцеве летовище буквально всі мешканці містечка. Ізраїльський парлямент прийняв закон про звільнення нових поселенців на три роки від усіх податків. Ізраїль хоче розбудувати Елят у сильну прифронтову фортецю.

ДОЛЛЕС ДАСТЬ КОНГРЕСОВІ ВИЯСНЕННЯ ПРО ПОЛІТИКУ НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ

Вашингтон. — Сенатська Комісія для закордонних зв'язків призначила своє засідання з участю державного секретаря Дж. Ф. Доллеса для розгляду американської політики на Близькому Сході. У найближчому ж тижні подібне засідання переведе Комісія для закордонних справ в Палаті Репрезентантів. Конгресмени жалувалися, що Державний Департамент поминув зовсім Конгресову Комісію для закордонних справ під час палкої контроверсії у справі висилання кілька днів тому 18 легких танків до Савді Арабії, та що заступник державного секретаря Г. Гувер мол. інформував про цю справу тільки голову Сенатської Комісії для закордонних зв'язків, сен. Джорджа. Проте сен. Джордж не задоволився був цим вияснення і не змінив свого попереднього рішення, щоб у цій справі дав повній Комісії свої вияснення сам державний секретар Доллес. Цей останній, що в останньому тижні перебував на феріях на Карибських островах, вернувся в минулу середу до столиці і заявив, що він узагалі не знав про ту бурю, яку в Америці викликала історія з 18 танками для Савді Арабії. Експорт зброї на Близький і Середній Схід далі хвилює різних закордонних дипломатів і американських політиків. Конгресмен Морган, демократ із Пенсильвенії, голова Конгресової Підкомісії для справ Середнього Сходу, заявив після тригодинного засідання тієї Підкомісії з участю державного підсекретаря для середньосхідних справ, Джорджем Алленом, що він виніс враження, що на майбутнє всякі транспорти зброї на Близький і Середній Схід відходитимуть „на базі рівности". Однак Державний Департамент стоїв завжди на становищі, що 1,700,000 жидів в Ізраїлі не можуть вимагати рівности в доставах з 40 мільйонами арабів. Також сам Ізраїль не вимагав досі такої рівности, навіть тоді, коли вніс до державного департаменту просьбу на дозвіл експортувати з Америки до Ізраїлю ракетні літаки й проти-танкову та проти-летунську артилерію, разом на суму 50 мільйонів долярів. Ситуація на Близькому й Середньому Сході, яка страшенно ускладнилася внаслідку совєтської пенетрації, особливо ж масового постачання зброї Єгиптові, а тепер і Сирії, турбує і хвилює політичні кола у Вашингтоні і тому обидві Комісії для закордонних справ, в Сенаті і Палаті Репрезентантів, присвячуватимуть цій справі свої засідання з участю Дж. Ф. Доллеса та його найближчих дорадників.

Москва закидає Західній Німеччині саботування співпраці

Москва. — Західньо-німецький уряд виявив злу волю у відношенні до Совєтського Союзу і не бажає собі співпраці з Совєтами, всупереч фактові формального нав'язання дипломатичних взаємин — пишуть „Ізвєстія" з останньої середи 22 лютого ц. р. „Ізвєстія" атакують однаково канцлера Аденауера за його гостро протикомуністичні промови, як і міністра закордонних справ д-ра фон Брентано за його заяву, що нав'язання дипломатичних взаємин не означає нормалізації взаємин між обома державами. Московський щоденник обурюється теж на становище західньо-німецької преси, що його вона зайняла супроти совєтської амбасади Зоріна, при чому „Ізвєстія" наводять пересторогу, що появилась в німецьких газетах, що совєтська амбасада, мовляв, може переловлювати депеші, висилані західньо-німецьким урядом. Цікаво — коментують ту статтю західні кореспонденти — що у великій статті в „Ізвєстіях" нема ані слова про істотну причину холодного відношення Західньої Німеччини до СССР, а саме, про відмову збоку Москви — дозволити на об'єднання Німеччини на базі вільних виборів.

Совєтська сіть поширюється теж на Ливан

Бейрут, Ливан. — До столиці Ливану прибув великий гурт совєтських „технічних фахівців", які мають реалізувати програму технічної допомоги Ливанові, запропоновану совєтським урядом. Ця технічна допомога має охоплювати теж совєтський матеріял, потрібний, наприклад, при будові шляхів і залізничних ліній. Ливан імовірно погодився вже на ту пропозицію, яка дуже примамлива, бо основана на тих самих принципах, що достава зброї Єгиптові: коли Єгипет має заплатити Совєтам (формально: Чехословаччині) за літаки й танки бавовною і полотном, то Ливан має заплатити за нові шляхи й льокомотиви — овочами. Західні часописи, коментуючи той новий совєтський успіх на Близькому Сході, звертають увагу, що від 27 грудня 1943 року, коли скінчився 20-річний мандат Франції над Ливаном, цією країною властиво не цікавився Захід. Правда, ЗДА чи пак Міжнародний Банк для Відбудови і Розвитку та Світовий Банк пропонували Ливанові позичку, зокрема $5 мільйонів на будову шляхів, але Ливан відмовився прийняти ті пропозиції, ображений тим, що Ізраїль дістав понад 400 мільйонів долярів в дарунку, а Ливан мусів би сплачувати позичку. Ливан вказав теж на інші країни Середнього Сходу, які дістали безворотну допомогу грішми і матеріялами.

В СВІТІ

● Уряд Савді Арабії, до якої ЗДА вислали 18 легких танків М-41 типу „Вокер Булдог" вагою по 25 тонн, просив був продати 36 танків М-47 „Паттона" вагою по 48 тонн. В ході переговорів уряд Савді Арабії погодився на зменшення свого замовлення, але твердить тепер, що ЗДА не відмовили йому таких важких танків „Паттона" і що він не анулював свого попереднього замовлення.

● Концепція „мирової інтервенції" військами ЗДА, Англії і Франції на Близькому Сході, щоб перешкодити вибухові ізраїльсько - арабської війни, дуже трудна з практичного виконання — каже військовий фахівець „НЙТаймсу" Болдвін. При цьому він звертає увагу на те, що хоч на кораблях 6-ої американської фльоти на Середземному морі є 800 морських піхотинців, призначених для висадних операцій, а Англія могла б перекинути до Палестини понад 10,000 вояків, проте тим військам загрожувала би об'єднана ізраїльсько - арабська спротива.

● Михайло Шолохов, автор роману „Тихий Дон", заявив на комуністичному з'їзді в Москві, що багато совєтських письменників, які нічого путнього не пишуть, ховаються за „пролетарською" вивіскою Максима Горького, якого нібито наслідують. Шолохов закликав комуністичних бонз дивитися на письменника не як на людину, що коротає вік поміж Москвою, своєю „дачею" і Кримом, а як на людину, що написала добрий чи безвартісний твір.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕВИКОРИСТАНІ МОЖЛИВОСТІ

Конкретно маємо на думці величезні можливості поширювання правди про Україну й український нарід, про його аспірації і змагання. Поширювання цієї правди належить до наших найголовніших завдань, бо через нього ми можемо дати найбільший вклад у змагання того народу, з якого походимо і доля якого повинна бути нашою не меншою турботою, як доля нашої прибраної Батьківщини.

Можливості поширювання української правди серед нашого американського оточення обмежені тільки нашими власними скромними засобами й спроможностями. Але, спостерігаючи наше життя та нашу працю, все ж таки мусимо прийти до переконання, що й тих нами самими обмежених можливостей ми ще далеко не використовуємо. Фактом бо є, що ми, наприклад, мусимо докладати далеко більше зусиль, витрачати далеко більше енергії та зчиняти далеко більше галасу між нами самими, щоб зібрати бодай мінімальні фонди на те, щоб взагалі можна було вести якусь працю в користь поневоленої України. Тим то найбільше зусиль і енергії витрачаємо ми не на властиву працю, як радше на засоби, якими можна було б цю працю вести. В цьому й полягає наша головна трудність і наше головне недомагання.

Як же виглядає наша властива праця в поширюванні правди про Україну? Деякі наші співгромадяни іншого національного походження навіть подивляють нас за неї і ставлять нас за приклад. Але це ще далеко не значить, що ми справді вже використовуємо всі можливості. Навпаки, дивлячись і оцінюючи критично наші зусилля і їх результати в цій ділянці, можна радше твердити, що цю властиву працю ми ще далеко не розгорнули так, як могли б і повинні були б розгорнути.

Кілька конкретних прикладів. Десять англомовних книг про Україну, що їх вже видав Український Народний Союз в американських видавництвах, як і дві дальші праці, що мають появитись заходом і коштом УНСоюзу в майбутньому, себто англомовна Енциклопедія Українознавства та новий твір проф. Кларенса Меннінґа про Гетьмана Мазепу і його добу, дають цю основну базу для поширення української правди в англомовному світі. Але цю базу треба тепер всебічно і постійно розробляти, що можна робити і частинно вже робиться українськими періодичними та припадковими англомовними публікаціями. Від деякого часу в нас уже прийнялась свідомість потреби поліпшення цих публікацій і помітна добра воля це поліпшення перевести. До поважних наших успіхів треба зарахувати й використовування для поширювання правди про Україну такого форуму, як Конґресові Протоколи, а далі — посилювані з кожним роком акції відзначування Січневих Роковин і т. п.

Усе ж таки всі ці видання й акції скеровані до відносно обмеженої кількости американської публіки, а до ширшої доходять тільки її відгомони, як рецензії на книжки чи вістки на поодинокі акції в місцевій та крайовій американській пресі. До ширшої американської публіки ми все ще маємо відносно дуже малий доступ, бо не використовуємо всіх винімкових у цій країні таких можливостей доступу, як радіо і телевізія.

Правда, в багатьох місцевостях існують українські радіопрограми, а в кількох також і телевізійні. Але це — українські програми, призначені для української публіки, і до американської вони доходять лише припадково. Інша справа, що ці програми працюють здебільша дуже скромними засобами і мусять боротись з великими труднощами, а тому не годні піднестись на такий рівень, щоб могли стати добрим і переконливим засобом для поширення української правди. Проте, ми маємо на думці власне не українські програми, але українську правду в загальних, американських програмах.

На цю проблему звернули увагу вже деякі з наших читачів. Наприклад, поодинокі радіові й телевізійні станції мають спеціяльні мистецькі програми з антибольшевицькою тематикою. Передається теж документальні антибольшевицькі фільми. Не маємо реальної причини твердити, що ці станції не включили б у свої програми української тематики, якби вона була під мистецьким оглядом добре опрацьована. Ми ж бо досі не вживали ще жадних поважніших заходів у цій справі, хоч маємо добрих мистців слова і пензля, маємо тематику, яка могла б успішно конкурувати з усім тим, що продукується і передається тепер. Важливе тільки, щоб це мати на увазі і за це практично взятись, все рівно як — приватно чи зорганізовано. Можливості в цій ділянці дуже великі і, не зважаючи на труднощі, на які можна натрапити в намаганнях використати їх, вони таки заслуговують на те, щоб бодай — як кажуть — спробувати щастя.

ПАНМУНДЖОМ У ЖЕНЕВІ

Панмунджом, місто на пограниччі між Південною і Північною Кореєю, переділеною 38-ою паралелею, стало символом комуністичної тактики штучного проволікання переговорів, використовування їх для пропагандивних цілей, саботування та шукання в мирових переговорах зачіпки для напастей. У Панмунджомі понад два роки (1951-1953) велися переговори про воєнне перемир'я. Врешті, після 575 засідань, підписано 27 липня 1953 року договір, що його північно-корейські й китайські комуністи ламали і ламають, почавши буквально від першого дня його існування. Цю сумну славу Панмунджому, як символу комуністичного крутійства і зради, починає помалу переймати Женева, яка досі була наче символом строгого невтралізму без „лапок" та ідеального спокою, придатного для дипломатичних конвенансів.

Річ у тому, що від 1 серпня 1955 року ведуться в Женеві американсько-китайські переговори, які де в чому різняться від панмунджомських, але де в чому дуже на них схожі. Перша різниця полягає в назверхній обстанові. У Панмунджомі наради були, так би мовити ,публічні, і комуністи мали змогу пописуватись перед представниками різношерстої преси пропаґандивними промовами, як то робив ще Бронштейн-Троцький у Бересті. Женевські ж переговори — тайні, при закритих дверях, при яких — в буквальному розумінні — стоять сторожі Палацу Націй і не впускають до кімнати під час засідання ні одної людини, неучасника наради. Учасниками ж є 8 осіб: амбасадор ЗДА із Чехословаччини Алексіс Джонсон, амбасадор Китайської „Народної Республіки" з Польщі Ванґ Пінґ-нан, по два їхніх дорадники і по одному перекладачеві — і годі. Ніяких пропаґандивних промов там не виголошується, бо нема до кого й навіть нема як потім переповісти їх. Після кожного засідання речник конференції подає до преси стереотипний комунікат: „Дня такого-то зустрілись амбасадори З'єдинених Держав і Китайської Народної Республіки. Найближче засідання призначено на день такий-то". На перших же засіданнях названі головні контраґенти рішили були зберігати дискрецію щодо змісту своїх нарад. Очевидно, що комуністів ніяке порозуміння не зобов'язує, і вони швидко після того виступили, згідно із злодійською тактикою „лови злодія", з обвинуваченням проти З'єдинених Держав, що це ЗДА протягають справу, при чому представляли хід і вислід отих женевських нарад так, що з американського боку мусіло прийти спростування та пояснення, як направді виглядають ті переговори.

Розпочато їх для одної тільки справи: виїзду з комуністичного Китаю затримуваних там цивільних американців. Після довших пересправ устійнено денний порядок у двох точках: 1) справа переїзду громадян одної і другої держави (себто китайців із ЗДА і американців з Китаю) та 2) „інші справи". До першої точки належало звільнення з комуністичного Китаю 41 американця, з яких 29 перебували тоді, наприкінці липня минулого року, у в'язниці, плюс 12, що їм відмовлено виїздової візи. Перша фаза переговорів була „успішна", себто „вже" 10 вересня комуно-китайський амбасадор проголосив, що Китайська „Народна" Республіка признала американцям право виїхати з Китаю, якщо хтось із них захоче зробити це. Прийнято принцип, що те право стосується як американців в Китаї, так і китайців у ЗДА. Американський представник заявив, що в Америці нема ні одного китайця, якому уряд ЗДА відмовив би візи на виїзд, куди тільки він забажав би, себто, очевидно, і до комуністичного Китаю. Скасовано в Америці обмеження, застосовані до певного числа китайських студентів під час корейської війни. Якщо американці в Китаї чи китайці в ЗДА мали б труднощі в одержанні виїздової візи, то вони дістали „право" просити посередництва в англійській амбасаді, у Вашингтоні чи Пейпінгу.

Практичне виконання цієї постанови заповідалось спершу корисно. Китайці самі випустили 11 американських летунів-полонених, як „шпигунів", дармащо тих летунів не було навіть на офіційному списку осіб, цивільних громадян, про яких ішла раніше мова. 6-го вересня, отже ще перед проголошенням комуно-китайської „принципової" згоди, Ванґ Пінґ-нан повідомив, що 19 цивільних американців дістало дозвіл виїхати з Китаю. Потім звільнено шістьох, потім ще трьох. І на цьому процес звільнювання американських громадян закінчився. 13 осіб з первісного списку амбасадора Джонсона все ще перебувають у комуно-китайській в'язниці.

Було згори відомо, що комуно-китайський уряд хоче безпосередніх розмов з Америкою, щоб говорити про три справи: 1) скасування ембарґо на вивіз до комуністичного Китаю довгого списку товарів, важливих для воєнного промислу чи безпосереднього стратегічного значення, 2) ревізії американського становища у відношенні до комуністичного Китаю і націонал-китайської влади на Формозі, 3) прийняття комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. Ці всі три справи мають для китайських комуністів таке величезне значення, що затримання чи випущення на волю американських громадян в Китаї — це, очевидно, для Пейпінґу дрібниця. Знаючи, який чулий уряд ЗДА на пункті особистої свободи своїх громадян у цілому світі, китайські комуністи від самого початку ставились до в'язнених американців, як до „закладників", якими вони шантажували уряд ЗДА і за випущення яких старались дістати політичні концесії чи створити кращу атмосферу для політичних розмов. І тепер, затримавши випущення на волю решти американців (зрештою, поза тими 13 з офіційного списку, в комуністичному Китаї є ще сотні інших, що їх прізвища й місце перебування китайські комуністи затають), Пейпінґ далі шантажує Вашинґтон і „меститься" на ньому за його нехіть приступити до політичних переговорів. Тому Ванґ Пінґ-нан перестав говорити про конкретні політичні справи. Зате він на кожному новому засіданні повторює вимогу, щоб ЗДА погодились на конференцію поміж Чу Ен-лаєм, комуно-китайським прем'єром і міністром закордонних справ та державним секретарем Доллесом. Алексіс Джонсон за кожним разом на це відповідає: поки не випущено на волю всіх американських громадян, доти взагалі не можна дискутувати ніяких інших справ. Сам же державний секретар Доллес дав на своїх пресових конференціях ясну відповідь на питання про конференцію з китайськими комуністами „на міністеріяльному рівні": поки китайці, натавровані як агресори в Кореї іноторійні напасники, не виречуться урочистою заявою війни, як засобу осягнення своїх цілей, до того часу неможливо зустрічатись з ними і переговорювати на будь-які політичні теми. І тому Женевські переговори тупцюють на місці і живо пригадують панмунджомську забаву в піжмурки.

НЕЧЕСНА ГРА

Лондон. — Поява двох бувших англійських дипломатів — Мекліна і Берджесса на пресовій конференції в Москві і їх декларація, мовляв, вони своєю втечею з Англії хотіли служити справі миру і допомогти поліпшенню відносин між Британією та СССР, викликали великий відгомін у пресі та в парляменті.

Яку ціль ставив собі совєтський уряд, коли розкрив таємницю перебування Мекліна і Берджесса? Ще в жовтні, в Женеві, під час міжнародної конференції, питався тодішній міністер закордонних справ МекМіллан у Молотова про Мекліна і Берджесса, але Молотов відповів, що про них нічого не знає. Посол англійського парляменту Гаролд Вілсон 12 січня 1956 р. у Москві в розмові з Хрущовим також хотів довідатися про зниклих дипломатів. Але й секретар компартії Совєтського Союзу удав, що нічого не чув про Мекліна та Берджесса і навіть питався у Вілсона: „Чи вони є в нашій державі"?

І ось після цього бувші англійські дипломати приходять на „пресову конференцію" з чотирма журналістами (два англійські та два російські) і читають їм цю заяву про причини своєї втечі з Лондону. На питання англійських журналістів відповідати вони не хотіли. „Пресова конференція" тривала 5 хвилин.

Коли в Москві уявляли собі, що поява на світ Божий Мекліна і Берджесса та їх „пресова конференція" могла б поліпшити відносини між Лондоном і Москвою, то напевно помилилися. В демократичних країнах, і особливо в Англії, люди звикли до „чесної гри", чи в спорті, чи в політиці. Політичний діяч в Англії, який свідомо твердить неправду, втрачає довір'я і не матиме успіху в своїй кар'єрі.

Дехто думає, що Хрущов і Булґанін, випустивши на „пресову конференцію" Мекліна і Берджесса, хотіли позбутися докучливих питань під час майбутньої візити в Лондоні. Але чи не буде тепер цих питань ще більше, як було б тоді, коли б могли совєтські гості просто відповідати, що про Мекліна і Берджесса не мають ніяких відомостей?

Коли вважати, що Москва хотіла „пресовою конференцією" Мекліна і Берджесса попсувати відносини між Америкою і Англією, показавши американцям, які непевні урядовці можуть бути в лондонському міністерстві закордонних справ, то такий здогад безпідставно ставив би під сумнів хитрість московських диктаторів. Совєтські володарі, при всіх їх недостачах, показали себе людьми здібними і хитрими і великих помилок в міжнародній політиці не роблять.

Здається, що „воскресіння" Мекліна і Берджесса має іншу причину: комуністичний провід хоче використати їх для „мирової пропаґанди" на 20-му З'їзді Компартії Совєтського Союзу. „Пресова конференція" Мекліна і Берджесса буде розтрублена на весь світ, як „доказ аґресивних плянів" Великобританії та З'єдинених Держав Америки проти совєтського бльоку. Цю пропаґанду поширять комуністичні партії в різних країнах і створять леґенду про „миролюбність" Москви, всупереч „аґресивним" демократичним урядам.

Ми бачимо, який глибокий слід лишила комуністична пропаґанда в країнах Азії, де побували недавно Булґанін і Хрущов, які обіцяли господарську допомогу відсталим народам. Хоч фактичну поміч відсталим країнам дає в першу чергу Америка, але комуністична пропаґанда вміє показати, мовляв, поміч демократичних країн дається задля матеріяльної вигоди, а тільки „совєтський народ" допомагає відсталим країнам від щирого серця, ділячи з азійськими народами „останню крихту хліба"...

Берджесс і Меклін для цієї комуністичної пропаґанди — „корисні свідки", бо твердять і будуть твердити про небувалі „аґресивні наміри" Англії та Америки.

П. А.

ЗАМІСТЬ ҐУЛЯШУ ТА САЛЯМІ — ВОДКА

Окрему пісеньку склало мадярське „народно-демократичне" громадянство про свої колись славні ґуляш та салямі, від яких „визволив" їх старший брат, а на їх місце приніс „русскую водку" та „родімую гармошку".

До речі буде приглянутися й іншим „благам", якими наділили Совєти Угорщину. І так, західньо-европейська преса із відомостей, зібраних у Відні, повідомляє, що в Празі 20 січня ц. р. відбувалася конференція членів т. зв. Варшавського пакту, що, як відомо, дістав назву Східнього Атлантійського пакту, і що є координатором усіх військових сил комуністичних держав, який діє за наказами Москви. Згадана конференція займалася, між іншим, і питанням розташування нових совєтських військ в Угорщині. Совєтські військові залоги значно збільшилися після підписання договору Москва-Відень, бо всі совєтські дивізії, стаціоновані в Австрії, не виїхали на „родіну", а пересунулися в недалеку Угорщину.

І так, уся совєтська моторизована армія, силою 50,000 вояків, яка до підписання договору була окупаційною армією в Австрії, опинилася в Угорщині, на захід від Дунаю. Складається вона з моторизованої дивізії, дивізії протилетунської зброї та елітної, піхотної дивізії. Силу всіх совєтських військ, стаціонованих в Угорщині, оцінюється на 800,000 вояків. Ще до виходу совєтських військ з Австрії, стояли в Угорщині чотири совєтські дивізії з осідками своїх штабів у Штайнамангері, Штульвайсенбурґу, Папа і Лілляфіреді, а саме — одна моторизована, одна повітряної фльоти та дві панцерних військ.

Крім цього на південно-східніх теренах Угорщини є сильні наземні та авіяційні з'єднання, штаби яких мають свій осідок в Румунії. В цілому ряді місцевостей згаданих теренів розташовані великі з'єднання МВД. Уліті 1955 р. велику частину совєтських військ, які покинули Австрію, сконцентровано на величезній площі для військових вправ, в Гаймаскеру, на північний схід від Болотного озера. Восени значні частини моторизованих військ звідтам забрано і розміщено вздовж австрійського кордону. Але крім совєтських частин, є ще там значні частини угорської армії, зокрема АФГ — угорське МВД.

Озброєння угорської армії таке саме, як і совєтської. Як і всі сателітні армії, угорська має совєтських військових дорадників. У чеській Празі постійно перебувають 120 совєтських старшин, а на підставі Варшавського договору дістали Совєти право утримувати в Чехословаччині свої „вишкільні" війська. Військові знавці західнього світу вважають, що нововибудована військова оселя в Ґатвані, при головній дорозі до Будапешту, буде осідком головної команди „Східнього Атлантійського пакту". Не є ніяким випадком, що головна кватира совєтських військ, стаціонованих в Угорщині, міститься в купелевій місцевості Лілляфіред, недалеко Ґатвану, де знаходиться головна квартира совєтського МВД.

Угорське АФГ та совєтське МВД мали повні руки роботи, коли 20 січня ц. р. два літаки типу „МІҐ", вистартувавши з летовища Ґер в Угорщині, взяли напрям на „гнилий Захід". Їм вслід злетіли дві машини того самого типу з совєтськими летунами. На висоті 3000 метрів над австрійським кордоном розгорівся завзятий бій на життя і смерть. У висліді, один літак враз з летуном, що тікав на Захід, упав на землю і згорів дотла, а другому вдалося втекти. Один совєтський летун, а саме капітан Конопльов, вискочив з ушкодженого літака при помочі парашута, і австрійська поліція передала його совєтському посольству у Відні.

Совєтська преса представила цей випадок, як зудар двох маневруючих угорських літаків.

Так виглядає „визволена" Угорщина і боротьба Москви за „мир".

Пестор

Коли Ви вважаєте себе політичним еміґрантом — амбасадором України, та знаєте про великий вклад Українського Народного Союзу в змаганнях за права України та українців, Ви напевно свідомі обов'язку бути членом цієї організації.

НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО 30-РІЧЧЯ

30 років тому загинув від ворожих куль Голова Директорії УНРеспубліки та Головний Отаман її військ Симон Петлюра. Цю дату українська еміґрація повинна пом'янути так, як того заслуговує ця найбільша постать нашої новітньої історії, що стала для нас символом української державности і боротьби за неї.

У ЗДА скупчено найбільше українських культурно-громадських сил, також матеріяльний стан цієї нашої спільноти найліпший. Це зобов'язує нас, щоб у ЗДА ці сумні роковини відзначити найімпозантніше. Цим ми не лише достойно вшануємо пам'ять голови української держави. Святкування можуть дати і великий політичний ефект, бо ця сумна подія надається для доведення нашої державности і „передрішення", для розкриття методів большевицьких розправ з національно-визвольними змаганнями та для спростовання провокативних обвинувачень в антисемітизмі і погромах. Але для доброго підготування відзначення тих роковин потрібний час. До травня залишилося лише 2 місяці, а тут й досі не створено ще ділового комітету. Кажуть, що ініціятором повинен бути Центральний Комітет вшанування С. Петлюри. Ми ж вважаємо, що Комітет повинен порозумітись із УККА і видати спільний комунікат, який зобов'язував би до негайного створення ділових комітетів за участю всіх громад.-політичних організацій.

Вважаємо, що 30-ліття трагічної смерти С. Петлюри повинно бути відзначене в кожній українській громаді, але в Ню Йорку воно повинно мати політично-репрезентативний характер, щоб на той вечір запросити визначних американських діячів і представників преси, спровадити наші бойові знамена та подбати, щоб фраґменти академії було сфільмовано і показано на телевізії, а на пресовій конференції роздати кореспондентам роз'яснення моментів, пов'язаних з цією подією.

У пресі оголошено, що з нагоди 30-річчя смерти С. Петлюри Центральний Комітет для пригадання цієї трагічної події випустить збірник статтей і промов Покійного вартістю 5 чи 6 дол. Таке діло треба вітати і підтримати, але цю книгу куплять лише свідоміші і багатші. Варто було б видати ще невелику брошуру, присвячену цій даті з портретом С. Петлюри, яку за 1 чи 2 дол. міг би придбати кожний українець.

Вважаємо, що з цієї ж нагоди УККА повинен проголосити національну жалобу, щоб утримались у цьому дні від танців і розваг. Також варто було б у зв'язку з 30-літтям смерти С. Петлюри спровадити до ЗДА з Торонто експонати музею визвольної боротьби 1917-21 років з тим, щоб відкриття виставки відбулось у Ню Йорку в день жалобної академії.

Маємо в ЗДА мистецькі об'єднання й літературні клюби, маємо композиторів, поетів і театральні ансамблі. Треба лише, щоб хтось нагадав, хтось постукав до шляхетних куточків наших душ, і тоді на жалобних академіях у травні ми почули б присвячені цій події музичні твори і нові вірші про Петлюру, побачили б відповідні інсценізації і нові портрети С. Петлюри. Цей заклик чи звернення повинні зробити ділові комітети. І ми не сумніваємось, що знайдуться люди доброї волі, які офірують свої мистецькі уміння чи організаційний хист, щоб гідно поклонитись Тіні С. Петлюри, як Він на це заслужив.

А. Гудовський

О. Дереш

ВІВЧАР

(1)

Холодний вітер приніс із подільської рівнини хмари, що плили низько над землею темні й вагітні тоннами снігу. Вітер рвав їх на великі шмати й витрушував із них, немов із величезних перин, стада білих платків, що вирували дивовижними танками. То падали на землю, то, підірвані сильним подмухом вітру, знову крутилися в бурхливому, темному, як оливо, просторі, то гнали, як стада білих метеликів, по білій скатерті землі й падали на спочинок, знеможені диким рухом і ритмом. Засипали доли, насипали горбки, що курили снігом, як осінні вогнища димом по полях, обліплювали дерева білими смугами та насаджували білі шапки на хатах. Вже три дні й три ночі шалів буревій-сніговій. Вітер запирав віддих людям в грудях, підривав стріхи на хатах, свистів у коминах та випихав їдкий дим усередину кімнат. Переляканi господині хрестилися, щоб відігнати диявольську силу, і побожно шептали молитви за душу нещасливого вісильника, що його грішну душу мучить чорт. Та вітер не вгавав. Гнув додолу дерева, що аж скрипіли з болю, ламав столітні ялиці та виголював вітроломами лисини в лісах. Свистів і гудів дивовижними голосами, як тічки голодних розлючених вовків, що гризуться між собою за жир, шумів між лісами й дебрями, вирував між прогалинами, зриваючи снігову куряву.

Аж третьої ночі знемігся й заспокоївся. Та тиша по бурі була болюча й пригноблююча, як свідомість переспаного кошмарного сну. Хмари й далі витрушували з себе залишки білих платків, що падали тепер тихо, безшелесно й укладалися на землі м'яким пухом. Уночі вхопив мороз, і білий пух ранком загорівся іскорками, як шляхетними перлинами. Хати прилягли до землі, потопаючи в снігу, а дерева опустили свої рамена, давлені білим тягарем. Села губилися в сніговій пустелі, а ліс, вбраний в білу кучму, мріяв на овиді вузькою чорною слугою.

Вівчар Андрій вийшов раннім ранком з хати, прокопав стежки на подвір'ї, нагодував худобу, себе й собаку, закурив люльку і потонув в задумі. Майже три дні сидів він удома, і тепер відчував дивну втому від безділля. — „От засидівся, аж кості болять. Так і захворіти можна, — думав вівчар. — Пішов би до сусідів на розмову, та й там треба сидіти. Краще вже піти в ліс, щоб провітритися. Нині чудова пороша, то й грубу звірку можна прослідити".

Вийшов на подвір'я, спробував, чи глибоко западається в сніг. Але під білим пухом лежала тверда, замерзла, збита верства, що вдержувала тягар людини. Радісно усміхнувся, вернувся в хату й почав приготовлятися. З комори приніс стрільбу, прочистив її уважно, подивився проти світла, перевірив набої в мисливській торбі, поклав в одну кишеню кілька кусків хліба та сала, а в другу, по надумі, рушник, кусок смоли, насмолену дратву й шило. Покликав собаку і пішов поволі до лісу. Собака радісно крутила хвостом, купалася в снігу, відбігала від нього на кілька кроків, нишпорила за чимсь в білім пуху і знов бігла до господаря, ластячися коло нього.

На краю лісу Андрій скинув шапкою сніг із пня ялиці, примостився на ньому і закурив люльку. Відразу відчув, що зайшов в інший світ. Кругом нікого, тільки собака сиділа коло нього, поклавши голову на його коліна і дивлячися йому в очі. Вівчар вдихував чисте холодне повітря, що клубками пари осідало на його бровах, вусах та бороді. Тиха й радісна була природа кругом, і дивно тихий та радісний спокій оволодів ним. Комини далекого села дихали синім димом, що нісся прямо вгору. По синьому небі плили білі хмаринки, скелястий шпиль гори блищав проти сонця, а снігова пустеля пишалася перлами. Тільки часом з похилених галузей смерік та ялиць падав важко на землю сніг, і тоді їхнє галуззя, підскочивши радісно вгору, знову застигало в безрусі.

Високо над деревами закружляли два круки, прохрипіли один одному ранне поздоровлення і полинули поволі на широку царину шукати поживи. Вівчар аж стрепенувся від несподіваного крякання. — „Чи не біду мені віщують? — заворушилася десь глибоко думка. — Це — недобрий знак. Так простірно кругом, а вони саме вибрали собі місце крякати над моєю головою. Иди, бідо, пропадай у дебрях та зворах на своє лихо, а не на моє! А може добре було б вернутися ?Та що вдома робити? Ні, таки піду. Такої другої гарної днини Бог скоро не дасть. Крук — не ластівка, щоб щебетав. Дав йому Пан Біг хрипливий голос, ну, він і повинується його волі. Видно, Андрію, що ти вже старієшся, коли злякався крука. Кіт мені дороги не перебіг, то значить все в порядку".

По дереві затарабанив своїм дзьобом дятель, відриваючи замерзлу пересохлу кору. Постукавши з одної сторони дерева, перескочив на другу сторону, засвистів, піднісся вгору, і за хвилину вистукував вже на другому дереві. На поблизькій галузі присіла сойка, цікаво оглянула людину й собаку і засвистіла, повідомляючи лісових мешканців про прихід небажаних гостей. — „І ця мене знайшла, — подумав вівчар. — Але чого ти так розкричалася, як сільська сварлива баба? Яке тобі діло до мене? Був тут дятель, постукав собі спокійно та й полетів. Чи це може твій ліс? Чи ти може громадський поліціянт, що мусить зараз заявляти постерунковому, що хтось чужий прийшов. А чому ти не кричиш, як вовк мені в полонині найкращу овечку забирає? І чому мовчиш, як медвідь в темну нічку теличку з кошари тягне? Де тоді твоя служба, ти, паскудо, всезнайку? Почастував би я тебе вороб'ячим шротом, та не взяв із собою".

Ті думки вівчаря перебила поява нового мешканця лісу. З-поза кущів на узліссі вийшов поволі й сторожко лис. Розглянувся довкруги, повітрив і безшелесною ходою, не поспішаючи, пішов у напрямі села шукати й собі сніданку. Та нараз пристановився, присів на чотири лапи, немов западаючись у сніг, і застиг в такій позі. В ніздря йому вдарив запах миші, а очі рівночасно побачили на снігу відбитки малесеньких ніжок. Майже непомітні сліди провадили з одного отвору в снігу до другого. Лис підійшов до отвору і сів недалеко від нього повний скупчення. По хвилині поволі піднеслася вгору крихта снігу і в отворі появилося сіре маленьке сотворіння з чорними оченятами. Лис підсунув задні лапи до передніх, щоб набрати більшого розмаху, майнув у у повітрі пушистим хвостом з білою китицею і лапами притиснув мишу. За хвилину тільки червоні краплинки на снігу свідчили, яка відбулася тут трагедія. Лис понишпорив ще від отвору до отвору, але миші більше не появлялися.

САМОЗРОЗУМІЛА РІЧ

Нові іміґранти, приїхавши до Америки, застали тут при праці УНСоюз. Застали в кожній майже місцевості його Відділи, застали в Джерзі Сиī його централю. Освоюючись з життям на новому терені поселення, освоїлися теж з існуванням і працею УНСоюзу і він видається їм чимось самозрозумілим. Самозрозумілим є, що він організує певне число українців, самозрозумілим є, що веде громадську роботу на місцях, що провадить видавничу діяльність і активно поширює правду про Україну, що грубі тисячі грошей видає на всякі народні цілі. Все те самозрозуміле. Часом тільки приходить думка, що може робить замало, а головно, що може дає замало. Бо от, видавав літературно - мистецький додаток і хотів за то передплати, а як замало зложили, то перестав видавати. Або, видає „Веселку" і теж хоче за неї пожертв на видавничий фонд, а УНСоюз гроші має і міг би дати нашим діточкам „Веселку" даром, на кращому папері, кольорову і збільшену об'ємом. Такий жест не був би нічим особливом, був би тільки самозрозумілою річчю.

Жаль тільки, що не для всіх нас є самозрозумілою річчю необхідність негайно включитися в працю УНСоюзу, негайно стати її членами. Своїми вкладками допомогти до розбудови тієї інституції, своєю активністю в рядах УНСоюзу оживити громадське життя, надати йому розмаху. Жаль, що не для всіх було і є самозрозумілою річчю поцікавитись, як постав УНСоюз, в яких обставинах робив він перші кроки, які заслуги має в тому, що ми застали в Америці українську зорганізовану громаду і не в малій мірі в тому, що ми до Америки дісталися. Самозрозуміло, що коли б ми тими всіми справами поцікавились, ми не стояли б осторонь тієї великої роботи, яку проробив і далі робить УНСоюз, ми відчули б потребу стати членами УНСоюзу.

Ціла біда в тому, що статей і закликів УНСоюзу не читають ті, до яких вони насамперед звернені та які повинні б поробити з них практичні висновки, себто нечлени. Натомість читають їх ті, що вже членами стали і вже є переконані в доцільності такого кроку. І от перед ними завдання: вишукувати в своєму оточенні нечленів УНСоюзу і познайомлювати їх з користями приналежности до такої підставової організації, якою є безумовно УНСоюз.

Самозрозуміла річ, що без забезпечення нікому тепер не обійтися. То було б нічим не оправдане назадництво, за яке, на випадок непередбаченого нещастя, родина мусить тяжко покутувати. Самозрозуміло теж, що коли обезпечуватися, то в УНСоюзі, найміцнішій, найбільш поширеній і найактивнішій нашій організації, яка зібраними грішми розумно господарить і вкладає величезний труд та величезні суми в розбудову нашого громадського життя. Самозрозуміло, що ставши членом УНСоюзу, треба дбати про його інтереси, поширювати круг членства, точно вплачувати вкладки, щоб оминути суспенд чи інших недотягнень, що послаблюють організацію і наражають її на зайві видатки. Самозрозуміле теж, що ніщо не дістеся само, до всього треба прикласти рук. Наші попередники заснували і поширили УНСоюз, а нашим завданням є приложити рук і праці до його дальшої розбудови і скріплення. Міцний УНСоюз є в інтересі нас всіх, в інтересі нашої спільноти та українського народу і його змагань. Тільки силою і багатством можна в Америці звернути на себе увагу і збудити респект. А для нас необхідно є звернути увагу широкого американського загалу на нас і наші змагання, збудити респект перед нашою зорганізованістю і працею і в той спосіб добитися визнання та підтримки наших аспірацій.

Нехай отже для нас не буде самозрозумілою річчю це, що УНСоюз існує і працює, а тільки, що без нас УНСоюз не обійдеться, що наше членство в ньому є невідкличною конечністю і що коли досі ми цей безсумнівний факт переочували, то тепер те переочення направимо, масово вступаючи в члени УНСоюзу і заохочуючи до цього інших.

Новоприбула

ГОЛОС ЧИТАЧА

В СПРАВІ ПРИВЛАСНЮВАННЯ РОСІЯНАМИ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЯД

Забріханості наших старокрайових сусідів не має меж. Нахабно забирають нашу історію, культуру і традицію і все це очевидно „твір старшого брата"... чи евентуально „молодшої сестри". Як слушно в одному з фейлетонев Ікер писав, що „останню перину з нас тягнуть".

Справа, про яку я пишу, це не „перина" а таки ж наші — відвічно наші — українські коляди. На наш Свят-Вечір десь коло години 11-ої вночі включив я радіоприймач на станцію (радієву) WTAM в Клівленді і почув на здивування українські коляди. Пишу „на здивування", бо Свят-Вечірні українські авдиції ООЧСУ і д-ра Гурка вже відбулися, а про інші не було повідомлень. Колядували: Бог Предвічний, Небо і Земля, Нова Радість, Дивная Новина, Возвеселімся і багато інших українських колядок, але весь Свят-Вечірній настрій мені попсув спікер з цієї радіостанції, коли на закінчення пояснив, що „You have been listening famous Russian Christmas Carrols so called „Kolada".

Чув я вже про різні російські нахабства, перехвалки, що вони винайшли і перші зробили різного роду машини, телевізію, літака, атомову бомбу і т. п., але вперше почув, що українські коляди з українськими словами і вимовою є „рашен феймос Крісмес Керолс". Це вже переходить всякі межі сусідської пристойности. Якщо б це відбувалося тільки в їхньому крузі, то це можна б було пробачити, але коли вони устами спікера-американця заявляють до широкого загалу таку брехню, то це вже треба спростувати. Ми, українці, не забороняємо співати і прославляти Новонародженого Спасителя нашими колядками, тільки хай вони не роблять з наших старих і нових коляд „russian".

Коли обдирають наш нарід з усього на Рідних Землях і там ніхто не сміє стати явно в обороні Правди, — то не даймо себе ограблювати з наших традицій тут на вільній землі Вашинґтона.

Було б побажаним, щоб „Свобода" надрукувала статтю про наше, українське походження таких коляд, як „Бог Предвічний", „Нова Радість", „Во Вифлеємі", „Небо і Земля" й інші.

Омелян Макогін

● **Син бувшого президента,** конґресмен Джеймс Рузвелт із Каліфорнії в 1952 році підтримував як демократичного кандидата сенатора Естеса Кіфовера, а тепер заявився за Адлеєм Е. Стівенсоном.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бостон, Масс.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ І СОБОРНОСТИ

Ще в місяці листопаді 1955 року був обраний з представників місцевих організацій і церковних громад святковий комітет, очолюваний головою Відділу УККА п. Мельниченком, для належного відзначення 22 Січня.

В підготовному періоді святковий комітет відбув кілька нарад, на яких зорганізовано дві комісії: імпрезово-пропаґандивну і мистецько-програмову. На одній з нарад обрано теж делеґацію, що дня 13 січня була прийнята губернатором Гертером в справі проголошення 22 січня Українським Днем на терені нашого стейту.

Роковини 22 січня відзначила наша громада в авдиторії однієї із місцевих шкіл. На святі присутні були стейтові сенатори Джан В. Коверс і Ростин та представники інших поневолених Москвою націй.

Свято започаткував мішаний хор при кат. церкві Найсолодшого Серця Христового в Джемейка Плейн під керівництвом п. Галини Гейр американським й українським гимнами. З черги о. Григорій Том і о. Г. Данилевич провели молитви, відчитані у Конґресі в Вашинґтоні.

Свято відкрив голова святкового комітету п. Мельниченко. Порівнюючи теперішнє положення України з часом 22 січня 1918 р., бесідник закликав іти слідами наших батьків і братів, що густо зросили кров'ю рідну землю.

Проклямацію губернатора стейту про встановлення Українського Дня в Роковини Державности України відчитав інж. А. Прухницький.

Доповідь в українській мові виголосив професор Гардвардського Університету п. І. Олексишин, і коротку доповідь в англійській мові п. Анна Чопик. Обидві доповіді, п. Олексишина й п. Чопик вислухали з увагою.

З черги виступали з відповідними заявами присутні на святі стейтові сенатори та представники інших національностей. Всі промовці підкреслювали слушні права українського народу до державної самостійности.

Комісію мистецько-програмову очолював п. Тутка Володимир. В мистецькій програмі виступили, крім згаданого вище, ще православний церковний мішаний хор під проводом Пащака Антона, та чоловічий хор СУМА під проводом п. М. Калиниченка й ансамбль танцюристів. Були теж сольові деклямації.

Мішаний Католицький Церковний Хор з Джемейка Плейн відспівав три пісні („Засяло сонце", „Геть, вороги, з України", „Батьківщина"). Співпраця цього хору в підготовці до наших національних свят та поширений репертуар пісень дають запоруку, що майбутні того роду імпрези піднесуться на вищий рівень хорової дисципліни та мистецтва.

Недавно перебраний п. Калиниченком чоловічий хор СУМА виступив уже вдруге з в'язанкою стрілецьких пісень. Цей хор має всі дані вишколити себе, як мистецьку одиницю — з передумовою, що працюватиме наполегливо.

Мішаний Православний Церковний Хор відспівав звучно дві пісні під проводом п. А. Пащака.

Солістами на святі були: п. А. Калиниченко, що відспівала „Чи я в лузі..." і пісню „Горпина" з оперети „Майська ніч" та п. А. Пащак „Ой, чого ж ти дубе..." та „Реве та стогне". Обоїм солістам акомпаніювала на фортепіяні п. Юля Кохановська.

Маленька дівчинка Оля Барилюк продеклямувала відважно віршик „Українка", а пані Анна Ранюк з питомою їй інтерпретацією думок автора „Великі Роковини" І. Франка.

Танок український — Гопак — відтанцювали М. Дутко, Б. Стецько.

Свято закінчено церковною піснею — „Боже, вислухай благання".

В день свята була можлива погода і приявних на святі біля 250 осіб, — як на Великий Бостон, дещо замало. При вступі були продавані святкові відзнаки, за що зібрано до каси відділу 195 дол.

Чистий прибуток 50 дол. переказав Відділ Українському Народному Фондові.

М. К.

Шикаґо, Ілл.

ПЛАСТУНИ У ВЛАСНОМУ ДОМІ

В неділю, дня 12. лютого, шикаґівські пластуни перебрали від Комітету купна Пластового Дому домівку при 2147 Вест Шикаґо Евню.

Шикаґівська пластова станиця вже довший час боролася з трудніощами в реалізованні пластової програми через брак приміщення. Спершу всі сходини відбувалися в припадкових приміщеннях, пізніше винаймлено одну кімнату, ще пізніше найдено гостинне приміщення в Домі Відділів УНС. Але кожне з тих приміщень ставало по короткім часі тісним і треба було відмовляти в прийнятті до організації багатьом дітям. Станична старшина мріяла про власний дім, в якому молодь почувалася б господарем і в якому можна б запевнити безперебійну працю гуртків і роїв. Від трьох років діяв при станиці окремий комітет для розв'язання цієї складної проблеми. Складна вона була тим, що Пласт, як організація молоді, ніколи не розпоряджав більшими фондами, ба навіть на уряджения пластових таборів треба було переводити окремі збірки. Збірка фондів на придбання дому поступала пиняво і навіть найбільші оптимісти не вірили в можливість купна якогонебудь об'єкту.

Та тіснота приміщення і дальший наплив зголошень дітвори заставили комітет рішитися на відповідальний крок. І на прикінці 1955 р. закуплено від СУМА їхній дім при 2147 В. Шикаґо. Комітет на чолі з пл. сен. д-ром Крупкою і референтом збірки д-ром Помірком розгорнули ширшу пропаґанду, і впродовж короткого часу зібрано (включаючи і коляду) около 6,000 долярів. На покриття ціни купна і конечних ремонтів затягнено в кред. кооперативі „Самопоміч" позичку у висоті дол. 12,000.

Другу половину грудня і цілий січень призначено на ремонтні праці, які в цілості були виконані пластунами-сеньйорами і поодинокими батьками пластунів, з яких на спеціяльне вирізнення заслуговують пп. Матусяк, Кульчицький, Ожґа і Островський. Перероблено систему огрівання, викінчено пивниці, перемальовано всі кімнати. А 12 лютого Комітет передав урочисто дім в руки пластової молоді. Акт передачі розпочався точно о четвертій годині звітом, що його зложив ст. пл. Караван Верховному Пластунові проф. Северинові Левицькому. Голову Комітету д-р Крупка пригадав пластунам і зібраним батькам коротко історію пластового руху, а також досягнення шикаґівської станиці. На закінчення передав ключ до дому пл. сен. Каравановi, прохаючи рівночасно від імені Комітету і всіх жертводавців, щоб молодь шанувала цей свій дім і господарила ним по пластовому. Від імені пластової молоді дякувала пл. розв. М. Нагорняк, висловлюючи щиру вдячність не тільки Комітетові, але й усім, які своїми пожертвами і працею причинилися до набуття цього дому. На її зазив молодь розпочала господарювання у власній хаті молитвою, відспівуючи „Отче Наш". Потім слідувало слово Верховного Пластуна, виголошене з питомими йому щирістю і патосом, слово, що зворушили всіх: молодь і батьків. Глибоке враження залишили прекрасно опрацьована рецитація пластунок (Л. Саварин, О. Зарицька і О. Ліщинська) і пластунів (Бойкович, Білинський і Миськів), деклямації пластунки Толочко і новачки Скробач. Виступи ці перепліталися добре виконаними піснями. Офіціяльна частина закінчилася відспіванням Пластового Гимну.

А дальше пішла забава. Спершу для новачат, а пізніше для юначок і юнаків. Старше громадянство оглядало приміщення і гуторило при перекусці, що була приготована старшими пластунками.

З розмов, що провадилися при столиках, члени Комітету набрали щирого переконання, що їхній крок був апробований усіми і що сплата довгу не буде тільки справою членів Комітету, але спільним обов'язком усіх батьків і громадянства, які оцінюють належно працю і осяги Пластової Організації.

Т. Л.

Ню Йорк, Н. Й.

НЮ ЙОРК, Н. Й. ПРИКЛАД ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ

До вибуху другої світової війни майже кожне галицьке село, а, напевно, кожний повіт, мали тут, в Америці, свої т. зв. „Допомогові Комітети", які несли матеріяльну поміч землякам-односельчанам в Краю. Влаштовували балі, представлення, концерти та інші імпрези, а зібрані в той спосіб гроші висилали на будову церков, Народних Домів, кооперативних будинків тощо.

Такий „Комітет" мало також село Водники, повіт Бібрка. В 1938 р. він вислав поважну суму грошей, призначену на будову Народного Дому в рідному селі. Потім прийшла війна, перша і друга і третя окупація, і зв'язок з рідним краєм припинився. В банку залишилось кілька сот долярів, з яких, разом з відсотками, за 18 років виросла сума 948 долярів.

Серед громадян виникла думка — чи не варто зужиткувати ці гроші на якусь корисну, благородну ціль тут, в Америці. Так, з ініціятиви Луки й Анни Демчишинів, зібралася 5 лютого в Народному Домі група „старих" водничан і їх тут народжених дітей, в числі 20 осіб, щоб вирушити, на яку ціль призначити ці гроші. Після короткої наради схвалено всю суму віддати на будову нової, української школи оо. Василіян в Ню Йорку.

А тому, що сума 949 долярів здавалася декому трохи „некругла", присутні, на пропозицію Дениса Химина, „скинули" за п'ять хвилин ще 51 доляр і так „заокруглили" квоту до тисячі долярів. Індивідуальні пожертви зложили: Лука й Анна Демчишин — 6 дол., Анна й Андрій Ленишин — 6 дол., Катерина і Кость Звірко — 6 дол., Настя Шеревеха і пп. Вербиські (Бруклин) — 6 дол., Марія і Прокіп Петравські — 5 дол., Денис Химин — 6 дол., Павліна й Атанас Мирош — 6 дол., Марія й Атанас Шлом'як — 4 дол., Атанас і Юстина Мельник — 3 дол., Марія і Волтер Пунда — 2 дол. і Захарій Гефко — 2 доляри.

Варто, щоб приклад водничан наслідували інші „Допомогові Комітети" бібрецького повіту, зокрема славне село Звенигород.

(К.)

● **Велика збірка** рукописів німецького поета Гайнріха Гайне, яка нараховує 3,702 примірники, буде передана до Дюссельдорфу, місця його народження. Цю збірку власник вивіз був у 1939 році до ЗДА, а тепер закупило її місто Дюссельдорф за 50,000 долярів.

Ню Йорк. — З Українського Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю, 24 лютого, о год. 8 ввечорі відбудеться там доповідь п. проф. І. Паливоди: „Фраґмент споминів з часів визвольної боротьби". (Від Трудового Конґресу до Оскілковського перевороту). Після доповіді - дискусія.

МІШАНИЙ КВАРТЕТ „БАНДУРА"

(До Концерту, у Филаделфії, в неділю, 26. лютого).

Як я вже раз мав нагоду писати — Филаделфія, звичайно, атакує нашу Метрополію грубокаліброзими канонами:

Мішаний Хор „Кобзар", плюс оркестра — мав 130 осіб. Владзьо Шашаровський привіз був нам недавно „Вифлеємську Ніч", а з нею 60 осіб виконавців. Розуміється — я їх не рахував, але вірю „на слово" числам, що стояли на афіші.

Наш Ню Йорк відгризається, як може, переважно солістами (як, недавно, проф. Литвиненко) і поменшими мистецькими колективами, як „Веселі Волокити", або, цим разом, Мішаний Квартет „Бандура". Хай мені простять мої приятелі, пп. Левицький та Юркевич, що я їх анектував і „прилучив" до Ню Йорку, але Елизабет, не ображаючи цього, звісного з жертвенности містечка, це так, ніби передмістя Ню Йорку — сорок хвилин їзди автобусом.

Гляньте, Шановні Панство, на знимочку вгорі: сама така знимка — це вже три четверті успіху! „Дівчата, як мак, хлопці — кругом козаки", при чому колеґа Юркевич це, прошу я Вас, вислужений партизан і, навіть, бандуру так тримає, як „папашку!"

Не дивлячись на річку Гудсон, що їх ділить, члени Мішаного Квартету „Бандура" за кілька років спільної праці так прекрасно „зіспівані", що творять тепер направду оригінально - український, симпатичний, милий для ока і для вуха, мистецький гурток. До Филаделфії везуть багату, різноманітну, зовсім нову програму, буде, якто кажуть, що послухати.

Можна мати оправданий жаль до управителя Концерту, п. Климовського, що не подав „до газет" фотографії панни Роми Прийми, — а було б на що подивитися!.. Годі, потерпи це до неділі, кохана Филаделфіє, а тоді побачиш нашу Ромцю „живу", в оригіналі, на сцені Горожанського Клюбу, в таких її блискучих креаціях, як „Верховина", „Чайка", чи заманиста „Сваха".

Танок „Обливаний Понеділок" не має нічого спільного з Миколою Понеділком, хоч не зашкодило б, щоб і він появився на сцені, „для комплету".

А може появиться?..

І. Кер.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 56

А. Е. Мурований, Мілвіл	$ 10	П. Ярош, Ванкувер	2
Відд. 320 УНС, Балтімор	5	С. Чмель, Перу	1
Б. Чучман, Торонто	4	Л. Гусяк, Елизабет	1
В. Гнатик, Балтімор	4	В. Яворський, Лондон	1
І. Балуш, Фила.	4	Л. Калужняцький, Вінніпеґ	1
Т. Дутчак, Калюмет Сіті	3	А. Добуш, Торонто	1
П. Дзус, Шикаґо	3	Й. Косацький, Доріон	1
М. Дуда, Ню Гейвен	3	В. Осадчук, Ньюмаркет	1
Е. Бровар, Ґері	3	М. П. Ошава	1
М. Янчура, Ванкувер	2	Д. Кузік, Монтреал	1
В. Квас, Елизабет	2	А. Сітка, Бруклин	1
Я. Марущак, Гемілтон	2	М. Басараб, Мінеола	1
Р. Сніґур, Судбурі	2	М. Лешак, Фила.	1
А. Ґула, Торонто	2	М. Бурдин, Шикаґо	1
Е. Волошин, Торонто	2	Й. Помський, Дітройт	1
М. Джума, Верден	2	С. Абрам, Фила.	1
С. Манастирський, Сиракюз	2	А. Діди́ловський, Гілсайд	1
А. Лаба, "	2	Е. Була, Боффало	1
Б. Семенина, Бладен	2	А. Стецик, Ню Йорк	1
В. Захаркевич, Монтреал	2	М. Задрецький, Парма	1
П. Барабаш, Гавстон	2	С. Морозович, Клівленд	1
В. Сорочак, Терривіл	2	Г. Котик, Клівленд	1
В. Кузик, Честер	2	Г. Лелюх, Дірборн	1
Г. Доскоч, Торонто	2	М. Ковердович, Бриджпорт	1
С. Зорій, Пітсбурґ	2	М. Соджак, Аллентавн	1
О. Полатайко, Пітсбурґ	2	Й. Гумницький, Голей	1
М. Тимець, Шикаґо	2	о. А. Станґрет, Лорейн	1
Д-р В. Коропей, Трентон	2	П. Дудко, Савтпорт	1
І. Федишин, Гемтремк	2	Л. Намока, Амгерст	1
В. Ковалишин, Дірборн	2	Р. Вітенко, Балтімор	1
М. Левенсон, Фенікевіл	2	В. Несторовський, Торонто	1
В. Ярейко, Мартінс Феррі	2	І. Дзядик, Дірборн	1
В. Матковський, Шикаґо	2	М. Оленчук, Йонкерс	1
С. Хариш, Шикаґо	2	Г. Перчак, Честер	1
П. Дзюба, Рачестер	2	Г. Дидів, Слісвіл	1
о. Г. Хомицький, Скрентон	2	І. Калинюк, Порт Аліс	1
Й. Патинок, Глестенбюрі	2	С. Чайківський, Рачестер	1
Р. Несторович, Діксон	2		
М. Айброзяк, Міннеаполіс	2		
		Разом	$ 137.00

Подяка Вп. адв. Михайлові Пізнакові

Почуваємося до милого обов'язку подякувати цією дорогою Високоповажаному п. Михайлові ПІЗНАКОВІ, адвокатові в Ню Йорку, за незвичайно совісну, фахову й успішну оборону нашої справи на терені Іміґраційного і Натуралізаційного Уряду.

Не маючи змоги належно віддячитися Вам, Вп. Пане Меценас, за Ваш великий труд і старання, ми і наша рідня проситимемо Всевишнього, щоб кріпив Вас на здоров'ю і силах у майбутній Вашій праці на користь тих, що потребують Вашої опіки.

Мирослав, Ірина, Христина і Роман **ПРОНЧАКИ.**

ЗАБЕЗПЕЧУВАННЯ ЛІТАКІВ ПАЛЬНИМ У ПОВІТРІ

Експериментальний Ескадрон Ч. І., Корпусу Морської Піхоти перевів спроби із забезпечуванням літаків пальним у повітрі. Пальне постачають з допомогою гелікоптерів.

Сирія теж купує зброю у комуністів

Каїро. — Єгипетська газета „Ель Аграм" в Каїро принесла вістку, що Сирія поруч Єгипту закуповує зброю в „совєтському бльоку". Тому, що в Єгипті панує пресова цензура, то ту вістку треба вважати правдивою, якщо пропустили її єгипетські військові чинники, дармащо сама Сирія досі нічого про це не сказала. Проте зах. кола давно припускали, що Сирія, яка разом із Савді Арабією має з Єгиптом військово-політичний союз, дістає зброю від комуністів, або безпосередньо, або за посередництвом Єгипту. Той сам часопис виправдує Сирію, як і Єгипет, що, мовляв, західні держави могли були зберегти свій попередній монополь на постачання зброї на Близький і Середній Схід, якщо вони були б відмовились від політики підтримування Ізраїлю. Єгипетський часопис повторює поголоску, наче б Ізраїль збирався заатакувати своїх арабських сусідів з весною ц. р.

Протикомуністичний архиєпископ Зарег вибраний вірменським патріярхом

Бейрут, Ливан. — Під сильною охороною війська відбувся вибір нового вірменського патріярха — „католікоса" Кілікії. На 51 делеґата, 32 голосували за архиєпископа Зарега з Алеппо, 2 захворіли, а два віддали білі картки. Католікос із Совєтської Вірменії, Вазґен Балдіян, який претендує бути патріярхом всіх вірменських православних і прибув до Бейруту на приказ з Москви, щоб інтриґами впливати на вибір патріярха, побачивши безвиглядність своїх зусиль відкласти вибір на пізніший час, виїхав перед самим вибором. На летовищі зібралось коло 10,000 осіб, головно розаґітованих жінок. Новообраний патріярх користувався підтримкою національних елементів, строго опозиційних до комунізму та намагань Москви впливати на життя позасовєтських вірмен на Близькому й Середньому Сході через слухняне Москві духовенство.

Лімен гостро критикує іміґраційний закон

Шикаґо, Іллиной. — Демократичний сенатор із Ню Йорку Герберт Г. Лімен промовляв на прийнятті правничого жидівського товариства і гостро критикував іміґраційний закон МекКаррана-Волтера, який використовують комуністи в холодній війні проти ЗДА. „Ми втратили престиж закордоном, твердив сенатор Лімен, внаслідок цього іміґраційного закону, який важко направити при допомозі радіостанції „Голосу Америки", бо комуністичний щоденник „Дейлі Воркер" критикує закон МекКаррена-Волтера для своїх власних цілей. Це товариство об'єднує 1,500 жидівських правників і воно відзначило сенатора Лімена своєю нагородою за працю для демократії і добробуту народу. Сенатор Лімен заявив, що тішиться цим відзначенням, бо воно свідчить про те, що нарід думає інакше про його працю, як уряд в Вашинґтоні. Лімен твердив, що поважні кола американського народу домагаються зміни іміґраційного закону МекКаррена-Волтера, який допомагає комуністам в їхній боротьбі проти цієї країни.

Спорт

УСК НЮ ЙОРК ЗДОБУВАЄ 12 ПЕРЕМОГ В ОСТАННІХ 12-ох ЗМАГАННЯХ

Оправдані початкові неуспіхи дружини копаного м'яча УСК Ню Йорк в повному оточенні — Лізі Німецько - американського Футбольного Союзу ще тільки пригадуються в колюмні втрачених точок — інакше вони вже забуті.

Сьогодні дружина УСК-у і її численні симпатики з Ню Йорку й околиці живуть тільки з одною думкою: здобути перше або друге місце в Лізі та перейти до „Оберліґи". Цей перехід, на мою думку, був би більше престижевий, бо рівень гри першої чвірки „Ліґи" (БВ Ґотше, Швабен, УСК і Греки) є на багато вищий як багатьох дружин з „Оберліґи".

Для загального образу подаю висліди від початку сезону аж до останньої неділі.

Висліди (господарі на першому місці):

УСК — Швабен	1:2
УСК — Френч	2:2
Вест Ню Йорк — УСК	2:3
УСК — Бруклин (м. р. чем.	4:0
Ґотше — УСК	2:0
УСК — Палермо	10:1
Пфельцер — УСК	2:5
Гелленік — УСК	3:1
Джуліяна — УСК	2:4
УСК — Блю Стар	3:1
УСК — ДЖААК	3:2
Чехи — УСК	0:1
Ґота — УСК	1:6
Бруклин — УСК	0:2
УСК — Пассейк	5:1
УСК — Колєман	7:1
УСК — Каледж Пойнт	2:0
Френч — УСК	1:7
Швабен — УСК	1:3
УСК — Пфельцер	8:1

ШВАБЕН СК — УСК Ню Йорк 1:3 (0:1)

УСК: Цьолко; М. Шміґель, Р. Підгорецький, (Ю. Колодій); В. Коваль, В. Серант, О. Наливайко; Є. Голюка, Р. Павлюк, І. Маланчук, Є. Арндт, Г. Гивель.

Ворота здобули: Є. Голюка 1:0, О. Наливайко 2:1, Є. Арндт 3:1. Суддя Ом — дуже добрий. Глядачів: 600.

Неділя, 12 лютого 1956. — Не зважаючи на те, що того самого дня гостювала в Ню Йорку ФЦ Австрія із своїм славним капітаном Оцвірком (Австрія виграла 7:1 (7:0) проти Збірної Професіоналів А. Л.), а знову на іншому грищі йшли передрішальні змагання за мистецтво „Оберліґи" (Джермен-Ґанґеріянс — Ґанґеріянс 1:0), на площі Троґс Нек зібралося поважне число глядачів. І самі змагання, хоч типово „за пункти", їх не розчарували.

Трохи більшій технічній і кондиційній перевазі Швабен, УСК протиставив небувале завзяття і бажання виграти. В сумі: зовсім заслужена перемога УСК-у.

Всі „усківці" заслуговують на спеціяльне визначення за їхнє велике бажання чесної перемоги. Крім того, свій кращий день мали: Мирослав Шміґель (22 лютого ц. р. він гратиме в Репрезентації Ліґи проти Оберліґи), Юрій Цьолко на воротах, Євген Голюка і Ігор Маланчук в нападі.

УСК ІБ НЮ ЙОРК ПРОВАДИТЬ В ТАБЕЛІ РЕЗЕРВ

УСК ІБ: О. Решітник; І. Макогін, Д. Стек; Я. Сосяк, (В. Фурман), І. Гаврилюк, Я. Підгорецький; В. Олійник, С. Вігун, Я. Василькевич, І. Замятий, З. Крамарчук, (М. Коритовський).

Ворота здобули: М. Коритовський, І. Замятий, З. Крамарчук.

Цими днями потихенько, але найбільше розкошує життям менажер дружини копаного м'яча УСК ІБ п. Степан Боднар. Своєю перемогою над сильною резервою Швабен „усківці" видряпалися на перше місце, з якого вони не думають зійти.

Роман Лисняк

УСК НЮ ЙОРК — Пфельцер С. К. 8:1 (6:1).

Ню Йорк, 19 лютого 1956. — Копуни УСК-у в грах за мистецтво Німецького Спортового Союзу продовжують свій переможний похід і вже дванадцятий раз підряд здобувають перемогу, цим разом над Пфельцер з Бруклину. Розмокле грище не дало змоги вповні розвинути гри і здобути ще вищий вислід. Змагання позначалися гнітучою перевагою УСК-у з кількома лише проривами гостей. Ворота здобули: Арндт 4, Гивель 3, Павлюк 1. Склад УСК-у в цьому сезоні: Цьолко, (Решітник), Підгорецький, (Колодій), Шміґель, Наливайко, Серант, Коваль, Гивель, Арндт, Маланчук, Павлюк, Голюка, Шпон.

В наступну неділю УСК гостює у греків на грищі Метрополітан Оваль.

Вершок табелі представляється так (гри, виграні, реміси, програні, ворота і точки):

1. Ґотше	20	18-1-1	98:19	37: 3
2. **УСК**	20	16-1-3	77:25	33: 7
3. Швабен	19	15-2-2	75:23	32: 6
4. Греки	20	14-2-4	73:33	30:10

Мир.

„СІЧ" — СКАЧ АМЕРІКЕН 7:3 (3:1)

Елизабет, 19 лютого 1956. — Змагання за мистецтво. Грище тяжке, розмокле, проте гра, зокрема в 1-ій половині, жива, в доброму темпі, більш-менш вирівняна. Заграння „Січі" пливкіші, більш продумані. Перші ворота здобуває Вітюк. До стану 2:0 підвищує правокриловий Нагірняк, спрямовуючи в сітку ефектовним стрілом подачу Вітюка. Вислід 1-ої половини 3:1 устійнює Понось.

Друга півгра: перевага „Січі" стає щораз наглядніша: натиск на ворота противника приносить в 20 хвилинах три рази „конкретний успіх" зо стрілів Джімі, Маркуся і „бомби" Вітюка з 25 м. І при стані 6:1 виглядало, що більшість змагунів „Січі" вважала змагання за скінчені. Починаються вставки непродуктивної „забави". Не так думав противник і дальшою жертвенною грою поправляє своє „конто" на 6:3. Не використовуємо 11-тки (Білканич). Вислід дня устійнює Джімі 7:3.

Судячи по грі і відношенні сил, вислід міг бути сьогодні ще вищий. (перші змагання з цим противником „Січ" з трудом виграла восени 2:1, зо стрілів Ю. Голюки). Зустріч зо слабшим противником не дає відповідної нагоди до оцінювання і роблення висновків на майбутнє, проте треба підкреслити доброзичливу співпрацю всіх змагунів, а нападу зокрема, і розмірно багато стрілів на ворота. А це потрібне в кожній зустрічі! Гра фер, глядачів коло 250.

Склад: Білканич (в 2-ій пол. Гевко), Панкевич — О. Голюка, Ляко - Маркусь - Клоків, Нагірняк - Вітюк - Джімі - Ю Голюка - Понось.

„Січ" має 6 змагань виграних, 2 ремі і 4 програні.

яз.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Річні збори Відд. 399 відбудуться в неділю, 26-го лютого, о год. 5-ій попол., в приміщенні „Бесіда", при 2410 W. Chicago Ave. — І. Красник, предс.; В. Кашуба, секр.

Посмертні Згадки

МАРІЯ ДМИТРІВ, членка Б-ва св. Йосафата Відділ 217 У. Н. Союзу в Рачестер, Н. Й., упокоїлася в Бозі 17-го січня 1956 р., проживши 36 р. Покійна родилася в Рачестер, Н. Й. До Союзу вступила 1938 р. Полишила в смутку тата і маму, дві сестри та одного брата. Похорон відбувся 20-го січня при участи Родини, Членів та Приятелів з погреб. заведення до церкви св. Йосафата, а відтак на цвинтар Holy Sepulchre. — В. Їй П.!

М. Макусій, рек. секр.

Інж. ДМИТРО ФОРНАЛЬЧИК, член Відд. 39 УНСоюзу в Сиракюз, Н. Й., по довгій недузі помер 20-го січня 1956 р., проживши 59 літ. Походив з села Зашків, пов. Львів, Зах. Україна. До Америки приїхав в 1950 р. Ближчу родину полишив в родинному селі. Похорон відбувся в понеділок, 23-го січня з похоронного заведення до Укр. Грек. Кат. Церкви св. І. Хрестителя, а відтак на Укр. Грек.-Кат. цвинтар. — В. Й. П.!

Управа

АННА ВОЙТИШИН, довголітня членка 94 Відд. УНСоюзу в Гемтрамк, Миш., померла по тяжкій недузі 23-го січня 1956 р. Покійна роджена 1898 р. в селі Сапова, Україна. Залишила в смутку мужа Данила, сина Павла й дочку Марію. Похорон відбувся з похорон. заведення до грек.-кат. церкви Неп. Зачаття Пр. Діви Марії на цвинтар Мавнт Олівет, при участі Родини Знайомих і Членів. — В. Їй П.!

М. Мандрух, секр.

ЗОФІЯ БАНДУРА, довголітня членка Б-ва св. Йосафата, Відд. 217 УНСоюзу в Рачестер, Н. Й., упокоїлася в Бозі 25-го січня 1956 р., проживши 68 років. Роджена в селі Пуків, повіт Рогатин, Зах. Україна. До Союзу вступила 1928 р. Полишила в смутку двох синів Петра та Івана і три внуки та одну сестру. Похорон відбувся 28-го січня при участи Родини, Членів і Знайомих з погреб. заведення до церкви св. Йосафата, а відтак на цвинтар Holy Sepulchre. — В. Їй П.!

М. Макусій, рек. секр.

• РОЗШУКИ •

ГРОМА ГРИГОРІЯ С. що виїхав до USA зі Ст. Миріне (Басарабія), в 1925 р., пошукує двоюрідна сестра, Ева Андріїшена, (зам. Бавій).
Звертатись на адресу:
BILOUS WASH—
45 Clinton Street
New York 2, N. Y.

АННА КУЧИНСЬКА пошукує **ПЕТРА ХМІЛЯ** і його жінку Анну. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу:
ANNA KUCZYNSKA
5700 Azilda St.
Park St., Leonard, Que.
Canada

Нестор **КРІСА**, син Міхала пошукує Анну і Теклю **ДУСАНІВСЬКУ**, перебуває в Канаді і Петра **ДУСАНІВСЬКОГО** який живе у Ню Йорку. Прошу зголоситися на адресу:
JOSEPHINE DOMARECKI
14 Rufus St., Ansonia, Conn.

Пошукую брата Миколу, який правдоподібно приїхав до ЗДА 11-го лютого кораблем „Юнайтед Стейтс".
MYCHAJLO WOLOSHYN
2471 West 5th Street
Cleveland 13, Ohio

ТАРЗАН, ч. 3622. Що далі?

"GOOD WORK, TARZAN" SAID THE JUBILANT AMERICAN. "THANKS TO YOU, THE DAMAGE WAS NOT SERIOUS."
THE APE-MAN'S FINAL COUP COMPLETELY DISPERSED THE ENEMY. AS THE LAST SURVIVORS FLED, HOLT CAME FORWARD WITH LUCIA.
THEN HE SPOKE BITTERLY. "I WONDER WHAT LAZAR'S REACTION WILL BE WHEN HE FINDS OUT HIS PLAN HAS FAILED?"
Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Кінцевий вдалий удар мавполюдини зовсім розігнав ворога. Коли втекли ті, що залишилися в живих, надійшли Голт із Люсією.

— Добре впорався, Тарзане, — сказав тріюмфуючий американець. — Завдяки вам втрата не серйозна.

Після того він розлючено сказав: Цікаво, яка буде Лазарова реакція, коли дізнається, що його пляни не здійснилися?